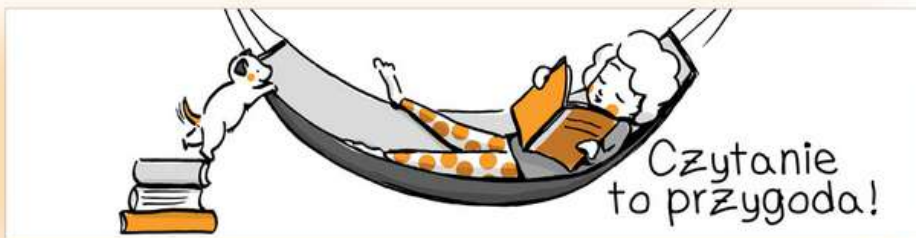

PRACA Z TEKSTEM

SP1 Mosina

ramowy plan szkolenia

1. Wstęp
2. Metody i formy pracy z tekstem
3. Część warsztatowa
4. Podsumowanie

Cel szkolenia

Wszelkiego rodzaju diagnozy i egzaminy jednoznacznie dowodzą, że zadania oparte na czytaniu sprawiają naszym uczniom dość poważne problemy.

Naszym celem jest zatem pokazanie różnych sposobów pracy z tekstem.

Zdecydowana większość zadań do tekstów w podręcznikach i arkuszach egzaminacyjnych sprawdza końcową umiejętność, czyli wskazanie poprawnych odpowiedzi na pytania.

Naszym zadaniem jest zatem ćwiczenie z uczniami różnych strategii analizy tekstu, które pomogą im poradzić sobie ze zrozumieniem treści, wyszukaniem potrzebnych informacji, a dopiero na końcu ze wskazaniem poprawnych odpowiedzi do pytań testowych.

prof. John Hattie

RÓZNORODNOŚĆ
CZYNNIKÓW
WPŁYWU NA
EFEKTYWNOŚĆ
PROCESU KSZTAŁCENIA

wyniki badań

- 🌱 samoocena - 1,44
- 🌱 zapewnienie oceny kształtującej - 0,90
- 🌱 informacja zwrotna - 0,73
- 🌱 relacje nauczyciel-uczeń - 0,72
- 🌱 strategie meta-poznawcze - 0,69
- 🌱 doskonalenie nauczycieli - 0,62
- 🌱 cele będące wyzwaniem - 0,56
- 🌱 uczniowskie wzajemne nauczanie - 0,55
- 🌱 eksponowanie celów i kryteriów nauczania - 0,56
- 🌱 wpływ rówieśników - 0,53
- 🌱 zaangażowanie rodziców - 0,51
- 🌱 uczenie się w małych grupach - 0,49
- 🌱 motywacja - 0,48
- 🌱 zadawanie pytań - 0,46

Nieoczywiste oczywistości

**Nie odkryjemy tu Ameryki. Część
metod jest znana lub może wydawać
się intuicyjna lub niemal oczywista.**

**Nasi uczniowie to tzw.
pokolenie Z,
wychowane na obrazach i filmach,
a nie tekstach.**

**To, że uczniowie
potrafią odczytać
tekst nie oznacza,
że go rozumieją!**

KILKA NIEOCZYWISTYCH OCZYWISTOŚCI

5 kroków szybkiego i skutecznego czytania:

- 1) Wyznaczenie **CELU** - po co? czego chcę się dowiedzieć?
co będę umiał?
- 2) **Przegląd** tekstu/książki.
- 3) Układanie konkretnych **pytań** do celu - dzięki temu
wyszukujemy informacje, które są nam potrzebne.
- 4) Czytanie - **tajemnica sukcesu**:
 - a) stan, nastawienie, atmosfera,
 - b) tempo i sposób czytania,

KILKA NIEOCZYWISTYCH OCZYWISTOŚCI

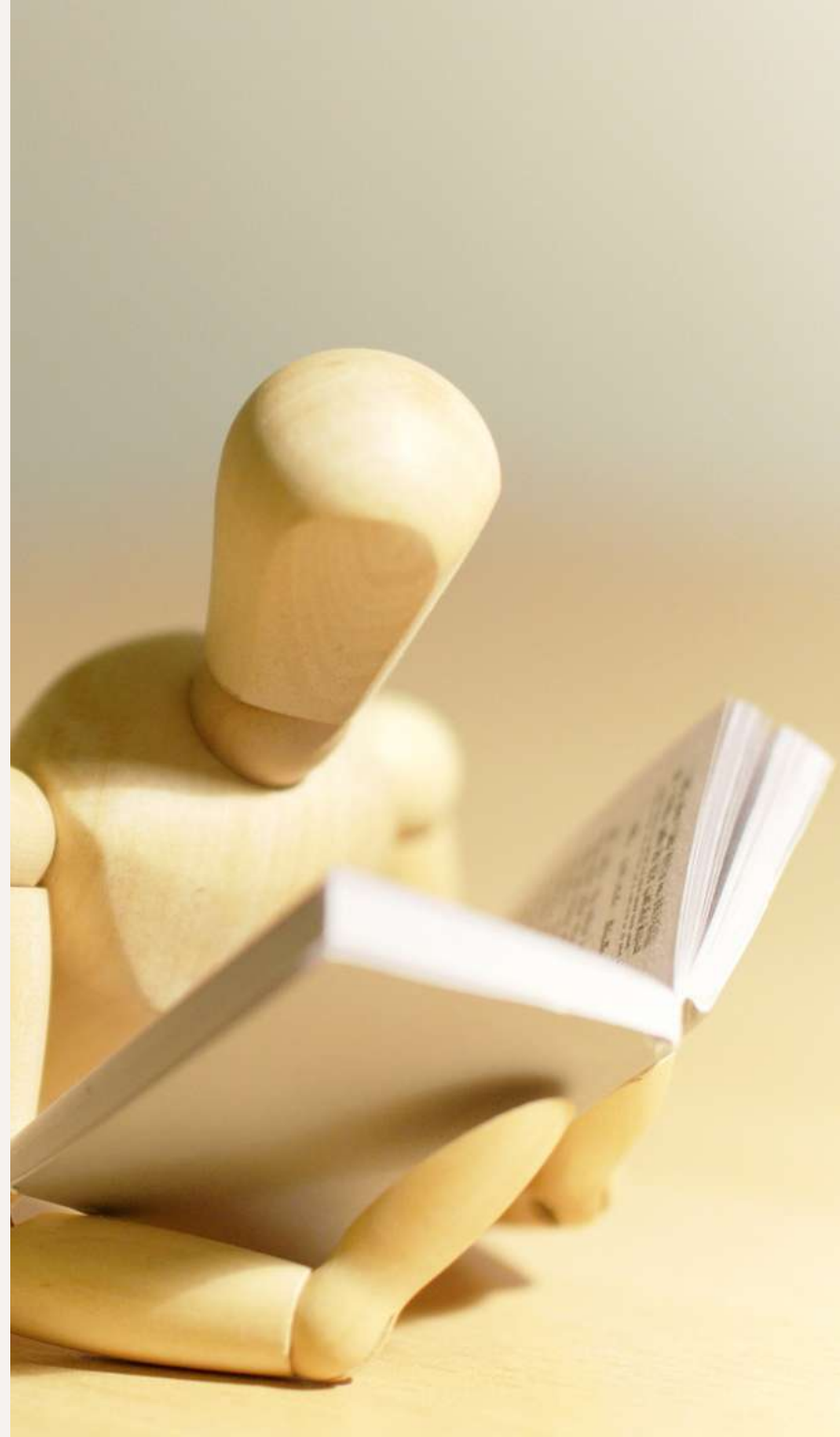
c) zaznaczanie w tekście fragmentów, słów.

Nigdy nie podkreślaj:

- **kilku zdań** utworzonych wokół słowa kluczowego — słowo kluczowe się w nich zgubi
- fragmentów **nie zawierających** słów lub zdań kluczowych
- słów, **bez** których jesteś w stanie **zrozumieć dany fragment** — to tylko rozproszy twoją uwagę
- **zbyt wielu słów** lub fragmentów — one mają się wyróżniać, a nie stanowić tło dla białych luk

5) Po przeczytaniu - **robienie notatek**.

**Pokazuj uczniom
różne strategie
pracy z tekstem.
Dobry czytelnik
stosuje je
intuicyjnie w
zależności od
rodzaju
analizowanej
treści.**

Na etapie nauki strategii pracy z tekstem warto często korzystać z pracy w grupie, dzięki czemu uczniowie mogą się nawzajem inspirować, wspierać i sprawdzać.

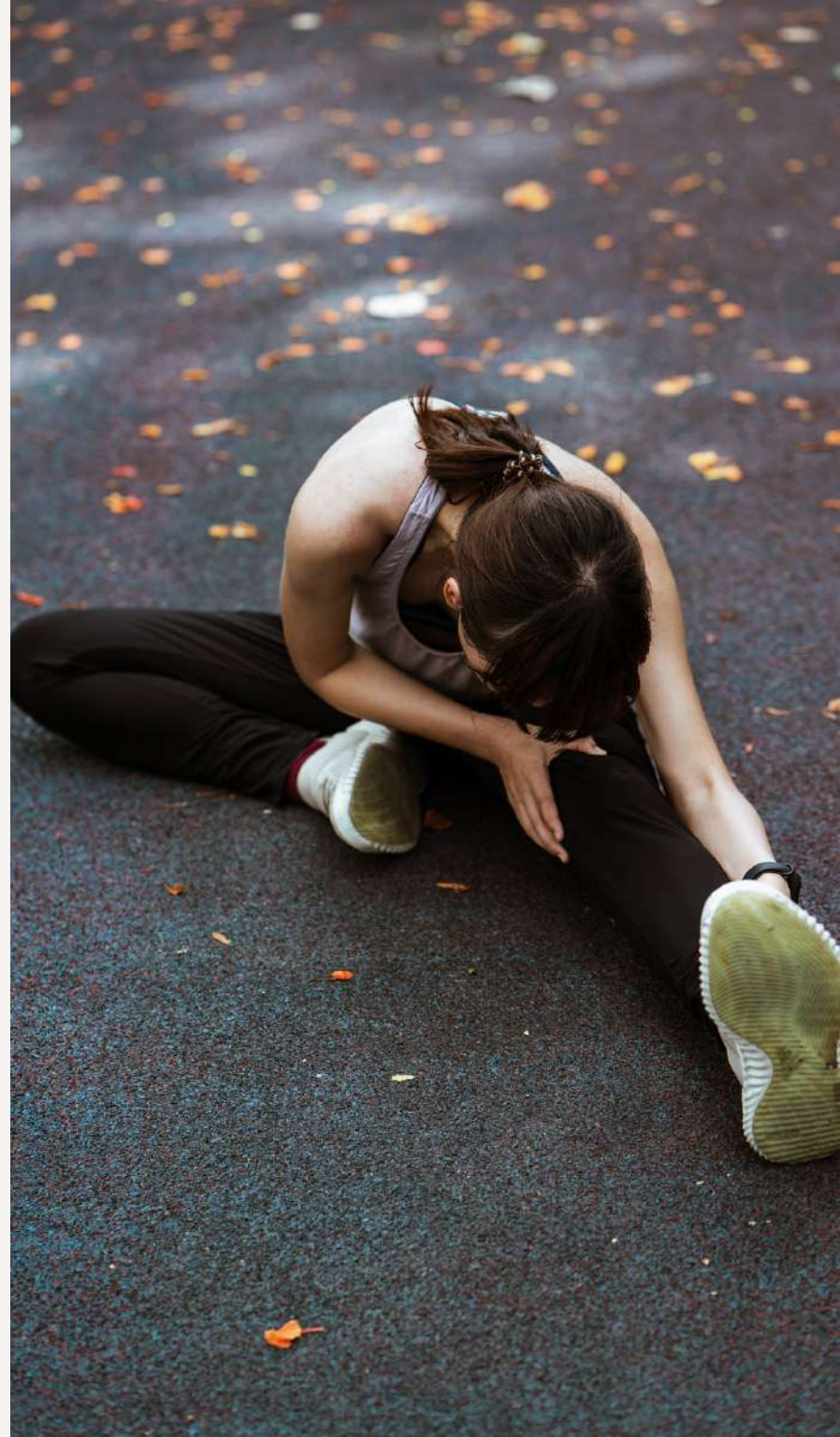

**Przed rozpoczęciem pracy
z tekstem warto
przygotować**

**ZADANIE NA
ROZGRZEWKĘ,**

**które w luźny sposób
będzie nawiązywało do
analizowanej treści.**

**Jego celem jest
zainteresowanie uczniów
danym tematem, a tym
samym zmotywowanie
ich do pracy.**

WSKAZÓWKA nr 1

- scimming & scanning -

Każdy tekst należy przeczytać co najmniej
2 razy!

Pierwszy raz (ang. scimming) służy
wstępnemu zapoznaniu się z tekstem.
Uwagę uczniów warto zwrócić na tytuł,
tabelki, wykresy, drobny druk, przypisy itp.

Ponowne czytanie (ang. scanning) pozwala
na dokładniejsze zapoznanie się z
przedstawionymi informacjami.

Trzecie czytanie (jeśli jest czas i potrzeba) -
dla upewnienia się w zakresie poprawności
udzielonych wcześniej odpowiedzi.

WSKAZÓWKA nr 2

Dziel i rządź

Standardowy rozdział w klasycznym podręczniku historii czy geografii zajmuje zazwyczaj kilka stron i obfituje w masę różnorodnych informacji. Spora grupa uczniów poddaje się więc już na samym początku.

Należy zatem podzielić tekst na mniejsze fragmenty (szczególnie jeśli ma on zwartą formę, bez podrozdziałów), co ułatwi uczniom zapanowanie nad różnorodnymi treściami, zrozumienie trudniejszego słownictwa oraz wyszukanie najistotniejszych informacji.

WSKAZÓWKA nr 2

Dziel i rządź

Jeśli planujesz pracę w grupach, a każda ekipa ma opracować określony fragment, pozwól uczniom wybrać treść do opracowania.

Możliwość wyboru daje poczucie sprawczości i większej odpowiedzialności.

Trzeba jednak pamiętać o prezentacji wyników pracy poszczególnych grup!

WSKAZÓWKA nr 3

Oś tekstu

Współczesne badania dowodzą, że tylko głębokie przetwarzanie analizowanych treści ma wartość edukacyjną.

Pierwszym krokiem jest podkreślenie ważnych informacji. Następnie w zeszytach uczniowie tworzą swoistego rodzaju oś tekstu, w której zapisują kolejno pojawiające się informacje, które uznali za ważne.

Można ograniczyć ich liczbę (np. do pięciu), aby sprawdzić umiejętność selekcjonowania treści istotnych od mniej ważnych. Dodatkowo informacje na osi czasu powinny mieć skróconą formę, co pozwoli na trening umiejętności parafrazowania.

WSKAZÓWKA nr 4

Czytam, więc pytam

Warto uczulać uczniów, że praca z tekstem nie polega na wyścigu z czasem tylko na spokojnej analizie kolejnych informacji. W trakcie lektury warto zapisywać pytania, wątpliwości oraz treści wymagające wyjaśnienia ze strony nauczyciela.

Innym wariantem tego zadania jest wyzwanie polegające na stworzeniu 3-5 pytań do przeczytanego tekstu / fragmentu, które potem uczniowie zadają sobie podczas pracy w parach lub trójkach.

WSKAZÓWKA nr 5

Pytania

Kolejną możliwością jest ułożenie 3 pytań do tekstu, których rozwiązanie uczniowie znajdą w tekście i 1 pytania, na które nie ma odpowiedzi. Uczniowie często wracają do przeczytanego fragmentu, aby jeszcze raz go przeanalizować i spróbować odpowiedzieć na wszystkie pytania.

WSKAZÓWKA nr 6

Czy nasi uczniowie rozumieją, co czytają?

Na lekcjach języków obcych tłumaczenie niezrozumiałych wyrazów w analizowanym tekście to oczywistość. Warto przenieść to na inne przedmioty, szczególnie fizykę, chemię czy biologię, które również obfitują w trudne pojęcia i zagadnienia.

Po przeczytaniu tekstu uczniowie wypisują niezrozumiałe dla nich słowa i wyrażenia np. na samoprzylepnych karteczkach, które potem przyklejają na tablicy, tworząc swoistego rodzaju chmurę wyrazową. Następnie wspólnie objaśniamy kłopotliwe frazy.

WSKAZÓWKA nr 6- cd.

Czy nasi uczniowie rozumieją, co czytają?

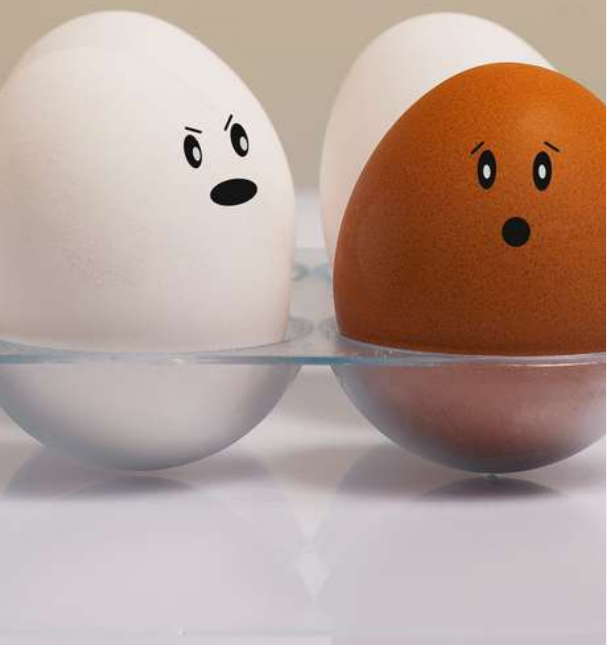
Można też niejako "wyprzedzić" ten element i przygotować zadanie na rozgrzewkę, które będzie polegało na tym, że trudne wyrazy z tekstu trzeba dopasować do wcześniej przygotowanych definicji (np. wyświetlanych na tablicy interaktywnej lub w formie tradycyjnej).

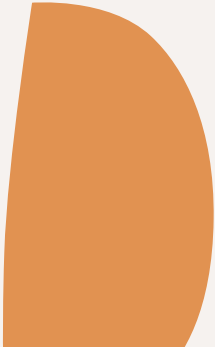
WSKAZÓWKA nr 7

Podobieństwa i różnice

Ta metoda dobrze sprawdza się np. podczas analizy biografii ważnych postaci lub elementów budowy różnych obiektów. Dzielimy uczniów na grupy (w zależności od liczby porównywanych biografii czy opisów). Ich zadaniem jest wyszukanie ważnych informacji. Uwaga! Każdy uczeń musi potem zaprezentować jedną informację, zatem grupa ustala, co kto mówi.

Następnie grupy prezentują na zmianę swoje ustalenia, a zarazem szukają podobieństw (np. okna w stylu romańskim i gotyckim, porównanie funkcji nerek i płuc).

WSKAZÓWKA nr 8

Przed, w trakcie i po

Przed lekturą	W trakcie	Po
Poproś uczniów, by: • zorientowali się, czego dotyczy tekst (rzucając na niego okiem, patrząc na tytuł, śródtytuły, wykresy, ilustracje itp.), w ten sposób obudzisz w nich ciekawość, • zapytaj, co wiedzą na dany temat, • zleć im wypisanie najważniejszych faktów lub pojęć z tekstu; warto zachęcić młodzież, by sprawdzała znaczenie tych pojęć w słownikach lub encyklopediach, a także do formułowania pytań, na które chcieliby znaleźć odpowiedź w tekście.	Poproś uczniów, by: • wyobrazili sobie przedmioty, zdarzenia, aby myśleli i czuli, by nie bali się skojarzeń, refleksji i ocen, • zapisywali odpowiedzi na pytania, które zadali sobie przed lekturą i w jej trakcie, • wrócili do fragmentów, których nie rozumieli	Poproś uczniów, by: • odnaleźli inne źródła, aby wyjaśnić sobie to, czego nie zrozumieli, • napisali streszczenie, • określili, jak mogą wykorzystać to, czego się dowiedzieli, • zastanowili się, czego powinni się jeszcze dowiedzieć i gdzie można znaleźć takie informacje.

WSKAZÓWKA nr 9

Słowa kluczowe

Metoda słów kluczy polega na rozbudzeniu zainteresowania uczniów przed lekturą tekstu tak, by proces czytania był aktywną formą sprawdzania ich hipotez i wiedzy. Zanim dasz uczniom tekst do przeczytania, wybierz z niego **10–20** kluczowych słów. Przeczytaj powoli te słowa uczniom i poproś, aby wyobrazili sobie, o czym on jest.

Poproś uczniów, aby:

- narysowali obrazek, symbol,
- stworzyli listę pytań do tekstu (czego chcę się dowiedzieć?),
- przewidzieli i opowiedzieli, czego będzie dotyczył tekst.

Dopiero wtedy poleć uczniom przeczytanie tekstu i porównanie ich wstępnych wyobrażeń z tym, co w nim znaleźli. Zachęć ich do przedstawienia tego, co przeczytali, za pomocą mini streszczenia, rysunku, odpowiedzi na pytania itd.

WSKAZÓWKA nr 9

Słowa kluczowe

Wyszukiwanie słów i wyrażeń kluczowych to spore wyzwanie dla uczniów, bo wymaga to naprawdę dobrej orientacji w tekście i selekcjonowania informacji.

Aby ułatwić im zadanie, można wykorzystać pracę w parach. Każdy zespół ma wskazać jedno ważne dla niego zdanie, a następnie skrócić je do maksymalnie 3-4 wyrazów. Po zapisaniu wszystkich odpowiedzi należy wspólnie wskazać słowa kluczowe.

WSKAZÓWKA nr 10

Kolorowy tekst

Aby nauczyć uczniów selekcjonowania przeczytanych wiadomości, można nie tylko poprosić o wybranie słów istotnych z tekstu, ale inne, też ciekawe rozwiązanie. Poprosić o zaznaczenie kolorem czerwonym całych fragmentów najważniejszych, pomarańczowym ważnych i zielonym istotnych, ale mniej ważnych niż pozostałe.

To ćwiczenie może stanowić dla nich wyzwanie, ponieważ uczniowie muszą wnikliwie przeczytać cały utwór, aby później wybrać fragmenty, które będą mogli odpowiednio określić.

WSKAZÓWKA nr 11

Wejście w tekst

Ta strategia pomaga uczniom wyobrazić sobie to, o czym czytają, zaangażować się poznawczo i emocjonalnie.

Na przykład:

Przeczytaj na głos tekst lub jego fragment a następnie podziel się z innymi swoimi komentarzami, np.

Tekst: "organizacja prowincji"

Komentarz: "Prowincja to coś poza centrum. A co to ma wspólnego z Rzymem?"

WSKAZÓWKA nr 12

Wejście w tekst

Wejście w tekst wymusza głębsze sposoby przetwarzania informacji. Można zapytać uczniów, jak tekst wpływa na nich, co z niego wynoszą, czego się nauczyli, czy coś zmienia pod wpływem tego tekstu?

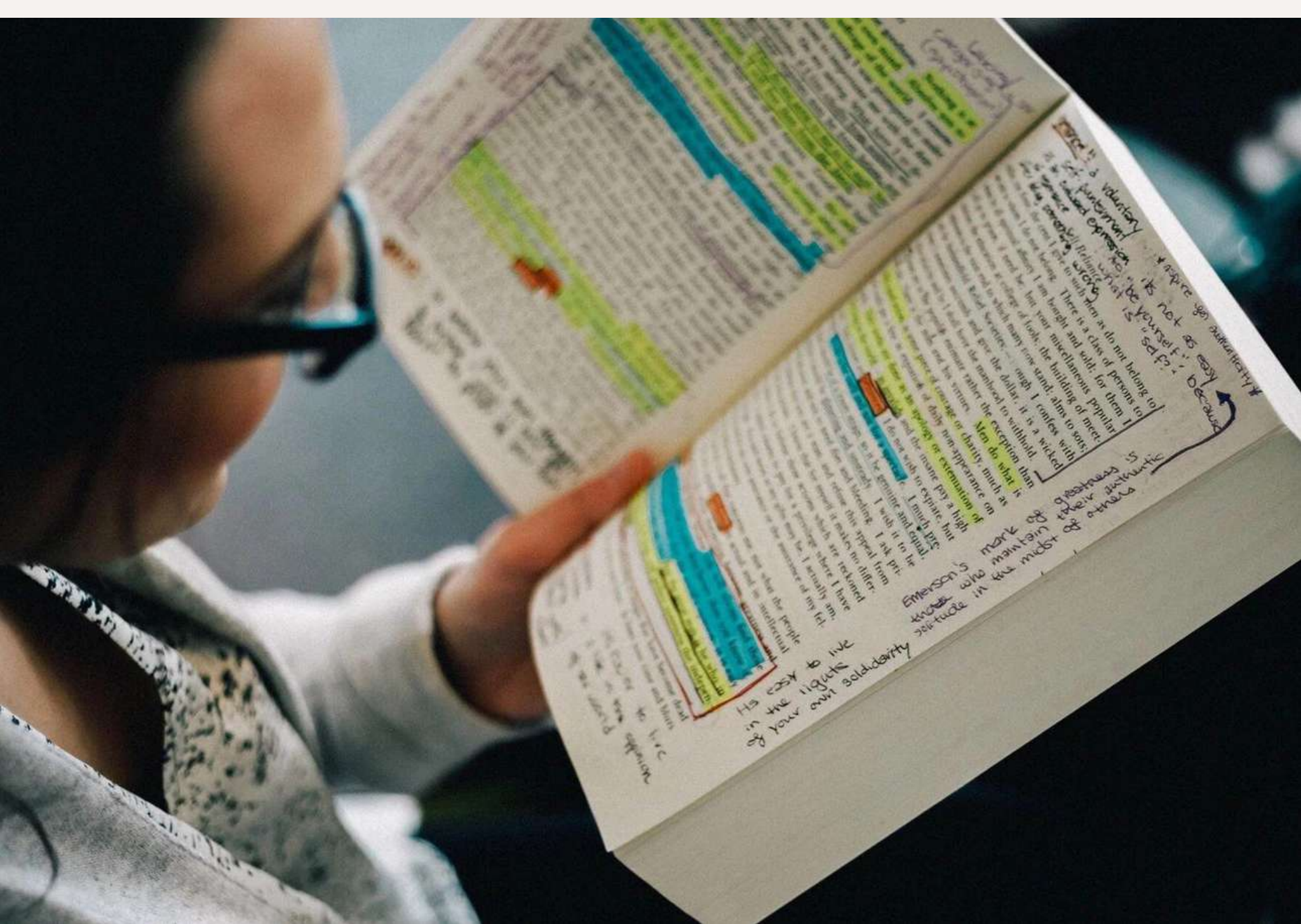

WSKAZÓWKA nr 13

Ślady twojego myślenia

Zaletą tej metody jest prostota, dlatego warto przećwiczyć ją na lekcji. Podziel uczniów na pary, niech wspólnie wypracują swój system znaków, potem go wypróbują na dwóch różnych tekstach, zamienią się tekstami i dyskutują, czy system się sprawdził. W tym celu warto opracować własny system znaków, którymi można oznaczać czytany tekst. Nasze propozycje to tylko przykład takich oznaczeń:

- * to ważne
- + to potwierdza moje przypuszczenia
- o! zupełnie inaczej niż myślałem?
- ? to mnie zastanawia, muszę sprawdzić
- nie z tym się nie zgadzam
- tak z tym się zgadzam!
- ! ciekawe

WSKAZÓWKA nr 14

Prawda, czy fałsz

Oto kolejny sposób, by zaciekawić ucznia tekstem i pomóc mu lepiej go zrozumieć. Przed lekturą zadaniem czytelnika jest udzielenie odpowiedzi na przygotowane przez ciebie pytania dotyczące treści tekstu, przy czym uczeń odpowiada na podstawie dotychczasowej wiedzy lub intuicji.

Pozwala to potem „zahaczyć” nowe informacje na starych i wciąga dziecko w grę zbudowaną wokół pytania: „Ciekawe, czy miałem rację, czy też się myliłem...”.

Przed przeczytaniem tekstu: Wpisz P lub F w lewą kolumnę poniższej tabelki:

Odpowiedź przed lekturą	Stwierdzenie	Odpowiedź po lekturze
	Świadek powinien sam dowiedzieć się przed rozprawą, jakie prawa mu przysługują. Niewiedza go nie usprawiedliwia.	
	Jeśli zostałeś wezwany w charakterze świadka, zawsze możesz odmówić składania zeznań.	

WSKAZÓWKA nr 15

Prawda, czy fałsz

Po przeczytaniu tekstu

Po zapoznaniu się z tekstem wypełnij, używając liter P i F, kolumnę z prawej strony, zasłaniając lewą, by nie sugerować się zawartymi w niej odpowiedziami. Sprawdź, ile razy wstępne oceny się potwierdziły, a gdzie się pomyliłeś. Wróć do tekstu. Odnajdź fragmenty, które zmusiły cię do skorygowania dotychczasowej wiedzy. Co cię najbardziej zaskoczyło?

WSKAZÓWKA nr 16

Zapomniane (?) streszczenia i plany ramowe / parafrazowanie

To zdecydowanie "stara szkoła" pracy z tekstem, ale umiejętność skracania głównych myśli tekstu oraz zapisywania ich własnymi słowami to dowód rzetelnej analizy przeczytanych treści.

Na początku warto określić liczbę informacji, które uczniowie powinni wypisać, dzięki czemu będą oni wiedzieli, jak szczegółowa ma być streszczona notatka.

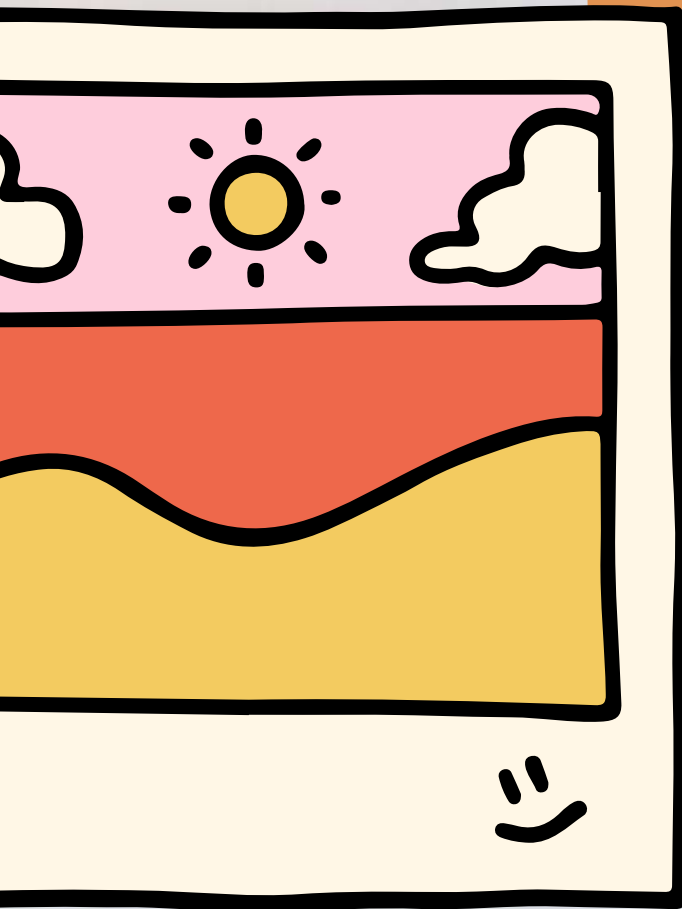
W ramach ułatwienia można też podzielić tekst na określoną liczbę części, a następnie polecić uczniom jednozdaniowe streszczenie każdej z nich. Ważne jednak jest to, aby uczniowie nie przepisywali zdań z tekstu, tylko ujmowali główne treści własnymi słowami.

Check

WSKAZÓWKA nr 17

Rysunkowe streszczenie

Jeden obraz jest wart 1000 słów, dlatego warto zachęcać uczniów do tworzenia rysunkowych skojarzeń do czytanych treści. Nie chodzi oczywiście o tworzenie plastycznych arcydzieł.

Wystarczą naprawdę proste szkice uzupełnione krótkimi dopiskami, które razem będą pełniły funkcję haków pamięciowych.

WSKAZÓWKA nr 18

Kategoryzowanie

Teksty popularno-naukowe zazwyczaj zawierają w sobie mnóstwo różnorodnych informacji - dat, danych liczbowych, nazwisk, nazw geograficznych itp.

W zależności od rodzaju czytanych treści nauczyciel określa rodzaje informacji, które uczniowie mają wyszukać (samodzielnie lub w parach / grupach).

Można w tym celu użyć kolorowych karteczek - poszczególne kolory odpowiadają wówczas określonym kategoriom informacji.

WSKAZÓWKA nr 19

Wulkan pomysłów

Prezentowana technika najlepiej sprawdza się podczas analizy krótkich tekstów literackich, biografii oraz opisów wydarzeń historycznych. Nauczyciel dzieli tekst na trzy części. Uczniowie rysują w zeszytach prosty schemat wulkanu, a następnie uzupełniają go po przeczytaniu kolejnych fragmentów.

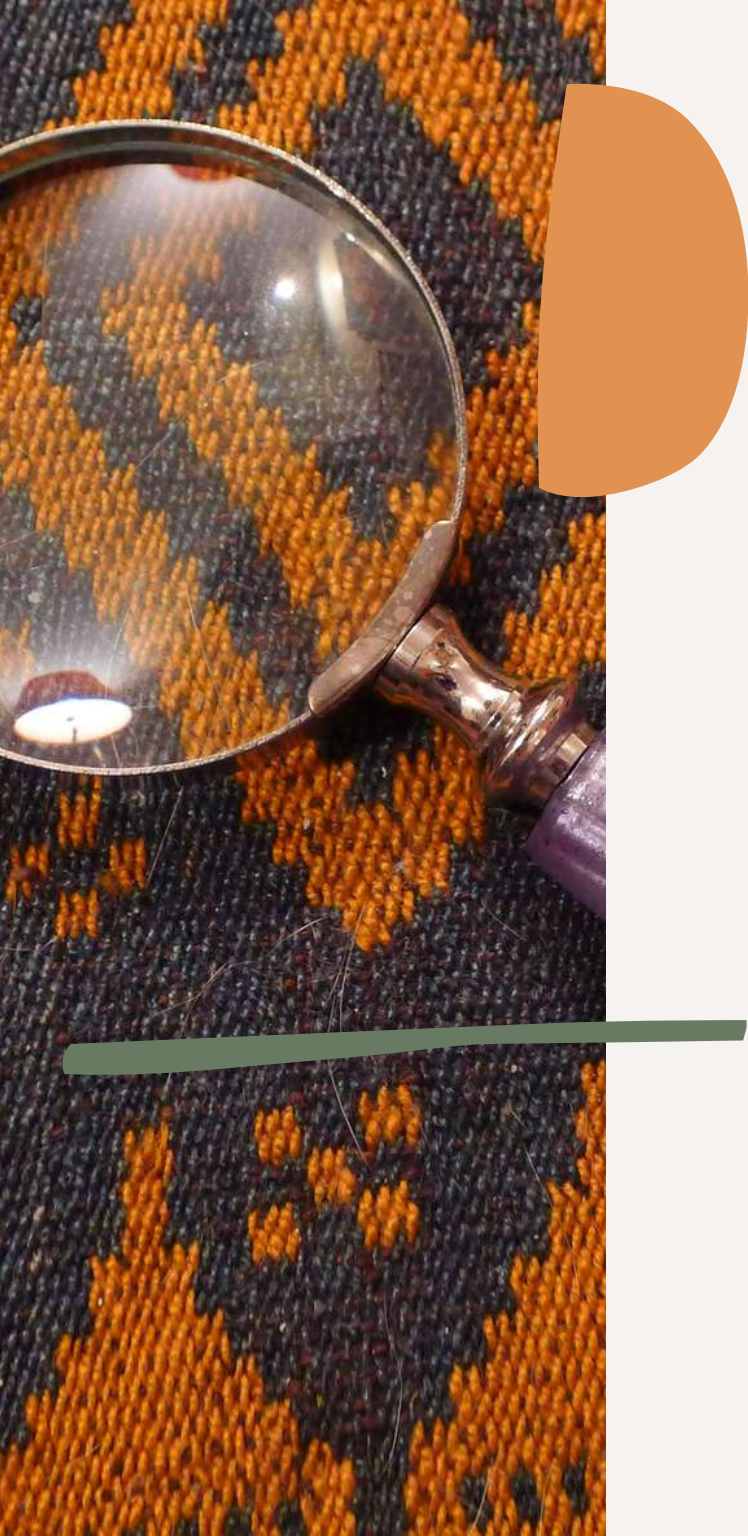
Na każdym etapie warto sprawdzić uczniowskie przemyślenia i przewidywania, a na koniec zweryfikować słuszność ich stwierdzeń.

Po
przeczytaniu
całej historii
uważam, że...

W połowie lektury
wydaje mi się, że...

Po przeczytaniu pierwszych
rozdziałów / fragmentów myślę, że...

WSKAZÓWKA nr 20

Pytania do tekstu, czyli A DOWODZIK GDZIE?

Jeśli uczniowie udzielają odpowiedzi na pytania do analizowanego tekstu, koniecznie muszą wskazywać fragmenty, które potwierdzają słuszność danej odpowiedzi.

WSKAZÓWKA nr 21

Metoda nauczyciela

Badania dowodzą, że tłumaczenie znaczenia przeczytanego tekstu własnymi słowami znacznie zwiększa zarówno poziom rozumienia analizowanych treści, jak i ich zapamiętywania.

Opracowywany tekst dzielimy na krótkie fragmenty. Po przeczytaniu każdego z nich uczniowie wzajemnie tłumaczą sobie, jak rozumieją wskazane treści.

To zadanie na początku warto wykonywać w parach, ale daje ono zaskakujące rezultaty także w ramach samodzielnego działania, ważne jednak, aby nawet do samego siebie mówić, a nie tylko myśleć.

An illustration of a woman with short brown hair, wearing a pink shirt, holding a large light blue book. In the background, there is a large orange semi-circle and a dark green horizontal line.

WSKAZÓWKA nr 22

Głośne czytanie

Przyjęło się, że głośne czytanie jest czymś, co ma rację bytu w młodszych klasach, ewentualnie przy okazji analizy tekstów poetyckich. Okazuje się jednak, że ma ono mnóstwo zalet także na kolejnych etapach nauki.

Nauczyciel czytający tekst z podręcznika intuicyjnie stosuje odpowiednią prozodię (czyli akcent i intonację). Ułatwia to uczniom np. odróżnienie ważnych treści od tych mniej istotnych). Warto wcześniej podzielić tekst na kilka krótszych fragmentów, a uczniom polecić, by po każdej części zapisali ważną dla nich informację. Po przeczytaniu całego tekstu przez nauczyciela warto stworzyć podsumowującą notatkę.

WSKAZÓWKA nr 22

Głośne czytanie - cd

Jeśli to uczniowie czytają tekst, należy pamiętać, że spora grupa (szczególnie młodszych dzieci) skupia na poprawności czytania, a nie na rozumieniu treści.

1

2

3

WSKAZÓWKA nr 23

3-2-1

Podsumowanie całego tekstu to bardzo ważny moment, który pozwala uporządkować wcześniejsze ustalenia.

Zadaniem uczniów jest wskazanie:

3 najważniejszych informacji z tekstu,

2 pytań do tekstu,

1 wątpliwości, która wciąż ich nurtuje.

Oczywiście można zmieniać poszczególne zagadnienia, np. zamiast pytań wskazać ciekawostki, wątpliwości zamienić na opinie, a informacje tekstowe zamienić na liczbowe. Wszystko zależy od specyfiki tekstu, grupy uczniów i nauczanego przedmiotu.

WSKAZÓWKA nr 24

Czytanie matematyki

Powszechnie wiadomo, że uczniom kłopoty sprawia rozwiązywanie problemów matematycznych. Mało kto zwraca uwagę, że uczniowie często nie rozumieją także zadań tekstowych. I dlatego ich nie lubią.

Recepta dla nauczyciela: zanim przejdziemy do rozwiązania, trzeba poświęcić czas na zrozumienie treści zadania. Jak? Oto kilka pomysłów.

Konkurs na pytania

Polecamy uczniom wymyślenie w parach jak największej liczby pytań do zadania. Konkurs – która para wymyśli ich najwięcej. Ale uwaga! Chodzi o pytania, na które jest odpowiedź w treści zadania.

Wypisanie danych

WSKAZÓWKA nr 24

Czytanie matematyki

Parami łatwiej

Pytamy uczniów, kto rozumie treść zadania. Osoby, które się zgłosiły, przesiadają się do pozostałych. Tłumaczą uczniom, którzy się nie zgłosili, ich wątpliwości

Wymyślić historię

Jeśli tłumaczenie kolegów nie jest wystarczające, można poprosić uczniów o wymyślenie ciekawej historii ilustrującej problem w zadaniu. Wyobrażenia uczniów jest często zdumiewająca.

Rozwiązanie zadania

WSKAZÓWKA nr 25

Praca z materiałem ikonograficznym

Często zapominamy, że to również istotny element wielu tekstów (szczególnie w podręcznikach), dlatego prezentowane metody warto dostosowywać także do różnego rodzaju wykresów, map, tabel, zdjęć itp.

WSKAZÓWKA nr 26

Samodzielne tworzenie pytań

co - gdzie - kiedy - dlaczego - jak - po co

Radek Kotarski (autor świetnej książki "Włam się mózgu") nazywa to **METODĄ CIEKAWSKIEGO DZIECKA**.

Jest to dobry sposób na rozpoczęcie zajęć. Wyświetlamy zdjęcie / obraz i prosimy każdego ucznia, aby ułożył jedno pytanie, które przychodzi mu do głowy (np. czym jest ta czarna plama w oku).

Jeśli to możliwe, warto połączyć materiał ikonograficzny z wcześniej czytany tekstem.

Część

warsztatowa

opracowanie scenariusza zajęć

CEL LEKCJI

KRYTERIA SUKCESU

3 ZADANIA - wraz z krótkim opisem dot. sposobów wykorzystania i przydatności danej metody

PODSUMOWANIE LEKCJI

Każda grupa od razu pracuje na Google Docs - udostępniamy ten sam schemat, żeby każdy miał szybki dostęp.

Szukaj na Dysku

Mój dysk > PRACA Z TEKSTEM_SCENARIUSZE ZAJĘĆ ▾ 👤

Nazwa ↓	Właściciel	Ostatnie zmiany	Rozmiar pliku
WIEDZA O SPOŁECZEŃSTWIE	ja	18 lis 2021	—
PLASTYKA	ja	18 lis 2021	—
MATEMATYKA	ja	18 lis 2021	—
JĘZYK POLSKI	ja	18 lis 2021	—
HISTORIA	ja	18 lis 2021	—
GEOGRAFIA	ja	18 lis 2021	—
FIZYKA	ja	18 lis 2021	—
EDUKACJA Wczesnoszkolna	ja	18 lis 2021	—
CHEMIA	ja	18 lis 2021	—
BIOLOGIA	ja	18 lis 2021	—

PRACA Z
TEKSTEM_SCEN
USZE ZAJĘĆ

Informacje

Ak

Kto ma dostęp

Właściwości systemowe

Typ elementu Folder Dysku Goo

Lokalizacja Mój dysk

Jak uczyć czytania?

STARAJ SIĘ TAK UCZYĆ	TAKICH METOD LEPIEJ UNIKAĆ
Czytaj na głos uczniom fragmenty wartościowych tekstów.	Uczniowie czytają sami po cichu.
Zostaw uczniom pewną swobodę w wyborze tekstów.	Nauczyciel sam wybiera wszystkie teksty do czytania przez uczniów.
Zachęcaj do czytania różnorodnych tekstów.	Nauczyciel wybiera tylko pozycje zgodne ze swoimi upodobaniami.
Kładź nacisk na zrozumienie tekstu, odkrycie głównej myśli, sensu.	Nauczyciel kładzie nacisk na specyficzne umiejętności analizy tekstu np. rozpoznawanie środków stylistycznych lub form gramatycznych.
Traktuj czytanie jako proces: odwołuj się do wcześniejszej wiedzy uczniów, pomóż im wybrać strategię aktywnego czytania, daj czas na wyjaśnienia i komentarze po lekturze.	Nauczyciel traktuje czytanie tekstu jak pojedyncze, zamknięte zadanie („przeczytajcie tekst - i już”).
Stwórz okazję do dyskusji między uczniami – czytelnikami, wymiany wrażen, wyciągania wniosków.	Uczeń czyta sam i nie dzieli się z innymi swoimi wrażeniami.
Dobieraj lektury i zadania dla różnych grup uczniów według ich zainteresowań.	Každy uczeń czyta to samo, ew. dobór tekstów i zadań następuje według trudności (słabsi uczniowie dostają krótsze teksty).
Wymyślaj ciekawe zadania pisemne i przed lekturą i po niej.	Nauczyciel nie zadaje pisemnych prac związanych z lekturą.
Oceniaj postępy ucznia według tego, ile i co czyta (czy ma nawyk czytania), stosunku do książek, jak głęboko rozumie to, co czyta.	Nauczyciel ocenia umiejętność czytania głównie na podstawie tekstów sprawdzających zapamiętywanie szczegółowych informacji.
Uczcie czytania ze zrozumieniem na wszystkich przedmiotach (na historii, fizyce, religii).	Tylko nauczyciele polskiego i innych języków mają wiadomość, że uczą czytania.